کلاسیکی کوردی

دیوانی شێعر

کـــوردی

ساغ کردنەوە: محەمەد مستەفا (حەمەبۆر)

www.ketab.ir

سازمان اسناد و کتابخانهٔ ملی
جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه: کردی، مصطفی، ۱۸۱۲ - ۱۸۵۰م
عنوان و نام پدیدآور: دیوانی شیعر: کوردی/ شاعیر مستەفا بەگی مەحموود بەگی ساحیبقڕان؛ ساغکردنەوە محەمەد مستەفا (حەمەبور).
مشخصات نشر: کرج: مانگ، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری: ۲۰۹ ص.؛ ۹/۵×۱۹ س‌م.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۸۳۲-۰٤-٥
یادداشت: کردی.
موضوع: شعر کردی -- عراق -- قرن ۱۹م.
شناسه افزوده: مصطفی، محمد، ۱۷۸۲-۱۸۵۹م.، مصحح
ردەبندی کنگره: PIR۳۲٥٦
ردەبندی دیویی: ۸۹فا/۱۲
شماره کتابشناسی ملی: ٥۷۴۰۲۵۸

چاپەمەنی مانگ
www.mangpub.com
فرۆشگای ناوەندی [illegible] پێوەندی ۰۸۷۳٤۲٦۱۰۲۰

دیوانی کوردی

- شاعیر: مستەفا بەگی مەحموود بەگی ساحیبقڕان
- ساغ‌کردنەوە: محەمەد مستەفا (حەمەبور)
- بابەت: شیعری کلاسیکی کوردی
- پێداچوونەوە: محەمەدئەمین شاسەنەم
- بەڕێوەبەری هونەری: مەسعوود تەهازادە
- بڵاوکەرەوە: چاپەمەنی مانگ
- چاپی یەکەم: هاوینی ۱۳۹۹ (۲۰۲۰)
- ئەژمار: ۱۰۰۰ بەرگ
- ISBN: ۹۷۸-۶۲۲-۶۸۳۲-۰٤-٥

مافی لەچاپ‌دانەوە و هەر جۆرە بڵاوکردنەوەیەکی ئەم بەرهەمە پارێزراوە بۆ چاپەمەنی مانگ.

www.ketab.ir

ناوەرۆک

پێشەکی ١١

بەشی کوردی ١٥

پیتی ئەلف ١٧

دڵم نایە بە جێت بێڵم بڕۆم بۆ خۆم بە دنیادا ١٧

ئەی ڕەفیقان ...ێن بە خەنجەر بمکوژن ئێوە و خودا! ١٨

چاوی مەستت ... دیارە ...تنەیێ بەرپا دەکا ١٩

حیرەتم لەم مەستە چاوە بۆ ... گەڵ من وا دەکا؟ ٢٠

ڕۆحی خۆم لێ زویرە ...ائیم، ...یە و ...زاری دەکا ٢١

بزوێنی ە ٢٢

شێخ بۆچی لە سەر مەستی لەگەڵ من بە عەزابە؟ ٢٢

ئاغە گیانا، تۆ دەچی بۆ شار و من لەم غوربەتە ٢٤

سەدای کاروانی فیرقەت دێ، دەڵێن سەرقافڵە ... یار ٢٥

لە دووریی تووتیای خاکی قەدەمگات دیدە بێنوور ٢٧

تا ڕەقیب حازرە، بۆ من حەزەرە، نەک حەزەرە[٢] ٢٨

بۆ گەڕانی ئاشی دڵ، فرمێسکی چاو "ئاقدنگز"[٢]ە ٢٩

بە بەرگی خونچەییدا سەبزەپۆشە .... [illegible]

چاوەکەم، دەرحەق بە من بە قسەی بەدی بێ پیر مەکە! ٣٣

گەردنم با تەوقی تۆی تێدا بێ، ئازادی مەکە! ٣٤

گەر دەبێ، لوتفت بێ! وەرنە جەفاکاری مەکە! ٣٦

www.ketab.ir

ئەمن کەوتوومە ژێر باری خەمی دووریت و باری کە ٣٧
ئەوا دیسان دڵم ئاماجی تیری دڵڕوباییکە.................. ٣٨
توخوا ڕاستی بڵێ! دڵبەر درەنگە! ٣٩
سەیدی دڵ بووم و ئەتۆ گرتمت، ئارێ مەسەلە: ٤٠
لە نووری لامیعی، تەشتێکی ڕاگرت و وتی: ڕوومە.............. ٤١
چا مەرهەمی زەخمانە، دەرمانی برینانە ٤٣
ئەی موسوڵمانینە! نابێ پێم بڵێن چیم کردووە؟ ٤٤
لەقەبی ساڵحە، پاشانییە، ناوی یەسووە ٤٥
«تاری کاکۆڵت لە سەر سەفحەی ڕوخت تاتارییە»................ ٤٧
ڕەنگی گوڵ چا وەکوو ڕوخسارەکەت ڕەنگین نییە ٤٩
شۆرشی ئەم جارە لە جۆری بەزمەکەی شیرین نییە.............. ٥٠

پیتی ت ٥١

خۆشم، قوربان، بە بەندیخانە و زنجیر و سێدارەت ٥٢
بەخبەخ کە چ مەوزوونە نەخشی بەدەنی شمشاڵت! ٥٣
موشتاقە دڵم لەو دەمەوە چۆلە مەقامت ٥٤
تاڵانی سەر و ماڵم، چاوی ڕەشی فەتتانت ٥٦
گرفتارم بە نازی چاوەکانی مەست و فەتتانت ٥٨
تەسخیری دڵی کردم حەملەی سەفی موژگانت ٦٠
شکاندی قیمەتی شەککەر، نەباتی لێوی شیرینت.................. ٦٢
بە داوی زوڵف و دانەی خاڵی سەر ڕووت........................ ٦٣
کوێر بوو دیدەم وەکوو یەعقووب بە خودای دیدەکە بۆت..........

پیتی ر ٦٦

وا لە کانیساوە، وەک گوڵ تۆقەنێ کیژ دێنە خوار ٦٦
خەبەرێکم بدەنێ ئەهلی خەبەر، حەشرە مەگەر ٦٨
قەوسی ئەبرۆ و موژەت، تیر و کەوانە بە عومەر ٧٠

پیتی ز ٧١
دڵ لە میحنەت کەیلە، ئەی پیری موغانی بەزمساز ٧١
پیتی ق ٧٥
کوللی عالەم وا بوون سەرگەشتە و حەیرانی عەشق ٧٥
پیتی ک........................٧٦
تا کەی بکێشم ئەی سەنەما ئاهی دەردناک!......................... ٧٦
پیتی ل........................٧٨
تا کەی ئەم جەور و جەفایەت چاوخوماری سوخمەئاڵ! ٧٨
پیتی م........................٧٩
مون..ای ... سرەی ٧٩
جانا وەرە... جەژنە.. قوربانی سەرت بم! ٨٠
ئەگەر مەیلت ... دڵ د...ەم، غەریبی کۆی دڵبەر بم ٨٢
عەزیزم، نووری عەینەبنم، ...ەریبم! ٨٤
عەزیزم، باعیسی عەیش و ...اتم! ٨٦
عەزیزم وا لە دووریت دڵفیگارم ٨٨
لە شەوقی ئاتەشی ڕوخساری یارم ٩٠
کێ دەڵێ دولبەر بەخیلە؟! ئەمڕۆ وەڵڵا دو...رم ٩٢
عەزیزا! من ئەسیری قامەتی نەوتوول‌نەمامێکم.......................... ٩٣
فەلەک ڕەحمێ بە حاڵم کە! بە غایەت دڵپەرێشانم ٩٤
دڵم کەیلە لە میحنەتدا، ڕەوانە خوێن لە دامانم ٩٦
تاکی دڵ مابێ، مەکۆشە قەت لە ئابڕوو بردنم ٩٧
ڕەفیقی کونجی میحنەت عاجزن هەر شەو لە ناڵینم ٩٨
چاوەکەم! خۆ من بریندارى خەدەنگی چاوی تۆم........................ ١٠٠
حۆریی باخی جینانی یا گوڵی باخی ئیرەم؟ ١٠١
تیشنە لەب تا کەی ڕەفیقیی وەحشیانی بەر بکەم؟ ١٠٢

لەیلەکەی بێ‌مەیلەکەی مەحبووبەکەی عەییارەکەم ١٠٣

پیتی ن ١٠٤

«ڕەفیقان! من ئەوا ڕۆییم لە لاتان..........١٠٤
ناسیحی موشفیق و ئەی واعیزی ئاشوفتەدڵان! ١٠٦
چاو ئەگەر یارای ڕوانینی نەبێ، ئەمرۆ بەڵان ١٠٩
ئەی دوڕی تاجی سەری شاهانی ئیقلیمی جیهان! ١١٢
کوان ڕەفیقانی تەریقەت، دەردی عەشقم چارە کەن! ١١٤
تاکی یار فیتنەی جیهان بێ، سەبر و هۆش و عەقڵ و دین ١١٥
من ئەوا بۆ هەجوی پیرێژن دڵم کەوتە فڕین..........١١٦
ئەهلی ئەوا لێرە بۆ گەردش ئەگەر بوونە هەوێن ١١٧

پیتی و ١١٨

وەفا کەی بوو، لە لای دڵداری من بوو..........١١٨
عالەمت ئاسان کە تەسخیر کردووە، ئەی ماهڕوو ١٢٠
ئەجەل یاران، سەری لێ داوم ئەمشەو ١٢١
شەوی یەڵدایە یا دەیجوورە ئەمشەو..........١٢٢
لە غەم شاری دەروون مەعموورە ئەمشەو ١٢٤
ئەرێ یاران، شەوی هیجرانە یاخو مەحشەرە ئەمشەو؟ ١٢٦
ڕەفیقان! دڵ لە میحنەت کەیلە ئەمشەو..........١٢٧
سەدای سەمتووری کەللەم گەرمە ئەمشەو ١٢٨
زەمانی فیرقەتی یارانە ئەمشەو ١٢٩
لاڵ بم ئەگەر شەبیهی برۆی کەم بە ماهی نەو..........١٣[illegible]

بزوێنی ۆ ١٣٤

لە وێرانەی دەروونم شینە بێ تۆ..........١٣٤
دەروون زامدار و دڵ غەمگینە بێ تۆ..........١٣٦
شوێنی دڵم هێناوە قوبان، تاکی دەرکی تۆ ١٣٧

www.ketab.ir

له کونجی بێ کەسیدا فەردم ئەمرۆ ۱۳۸

پیتی ی ۱۴۰

شَیَّخْتَنی بِهِجْرِکَ وَاللّهِ یا صُبَي! ۱۴۰
له پاش چەند وەعدە قەت جارێ نەهاتی........................ ۱۴۲
کەوا دارایی، زەڕ کوتەک، کەمەرچین، جبە گوڵناری! ۱۴۳
بۆ فریبی عاشقان و جەزبی دڵ وا ماهری ۱۴۵
شۆخی دڵئازاری یاری سەرسەری! ۱۴۶
مەگەر ناڵینی من هاتۆتە گۆشی ۱۴۷
بە ئەبرۆ و خاڵ و ڕوخەت خووبی، بە باڵا چوست و چالاکی ۱۴۸
ناوی عەشق هەرگیز لە دونیادا نەبووبا کاشکی! ۱۴۹
نیمنیگای سحربەری من دڵ دەڕفێنێ، بە عەلی! ۱۵۰
دیسان وا هات گەردشی چەرخی چاوی مەست و فەتتانی ۱۵۱
ڕوخت وەک گوڵ، ئەنت وەک سیم، لەبت وەک لەعلی ڕوممانی .۱۵۳
برادەر، بۆچی وا بێ شوێن و ئەسەرت بۆ عەهد و پەیمانی!؟............ ۱۵۴
عەجەب ماوم بە گوڵ بۆ باخی نیموت دەڕازێنی!؟ ۱۵۶
چاوەکەم بۆچی لەگەڵ عاشقان ئەوەند دەعیدەکەی!؟............ ۱۵۷
ساقی، وەرە بۆ خاتری دینێ لە سەری هە........................ ۱۵۹

بزوێنی ێ ۱۶۰

ئەوا فەڕشی موحیببەت ڕادەخەم، یاران قەزا با بێ! ۱۶۱
دەڕۆی قوربان، ڕەفیقی ڕات خودا بێ! ۱۶۳
دڵ وە چاکە زامەکەی ناسۆری تیری تانە بێ ۱۶۵
کەی ئەوە مەحبووبەیە، گەر بێ‌وەفا و خوێن‌خوار نەبێ!؟............ ۱۶۶
ئەو سەرە سەر بۆچە دائیم پڕ لە عەشقی یار نەبێ!؟ ۱۶۸
ئەمان مردم عیلاجێ، سا لە ڕێی پێغەمبەرا چارێ! ۱۷۰
لاوی قەد لاولاوی من، گەر بێ بە ناز چاو هەڵبڕێ ۱۷۱